

Germaansche godenleer door dr. J. van Leeuwen. Schiedam 1897 bij G. Odé.

Dit boek zal met zeer veel genoegen worden gelezen door hen, die geen grootere duitsche boeken over dit onderwerp kunnen raadplegen, want het is heel duidelijk. In hoeverre de schrijver tot in de bijzonderheden gelijk heeft, moeten we hier in 't midden laten. De hoofdzaak is dat hij den oningewijde een zeer helder beeld geeft van iets, dat lang niet gemakkelijk iedereen aan 't verstand kan worden gebracht, getuigen enkele duitsche studieboeken over germaansche godenleer, die den beginner doen denken aan dichte oerwouden vol duisternis en geheimzinnigheid. Bij dr. van Leeuwen is alles helder en eenvoudig. We hooren van de schepping der wereld, de goden en godinnen, de onsterfelijkheid der ziel, de alfen, de demonen (een vreemd woord in een germaansche mythologie), den ondergang der wereld, den eeredienst, de bronnen der godenleer en de Edda en we luisteren met evenveel gemak naar den verteller als gold het een heel wat minder moeilijk thema.

Vreemd klinkt echter het slotwoord, waarin we tusschen de regels lezen een weemoedigen groet aan »den ouden godsdienst onzer voorvaderen, dien het christendom ons, Germanenvolkeren, heeft ontnomen, stellende een vreemden godsdienst in plaats van den ouden, die voortkwam uit het volksleven zelf. — Hoe het Christendom de taak, dien het in de germaansche landen op zich nam, heeft vervuld, wil ik hier niet beoordeelen,» besluit dr. van Leeuwen.

Zou hij het mogelijk hebben geacht dat, uit dien germaanschen godsdienst, had kunnen worden een germaansch geloof, beter dan het Christendom, niet belemmerend de beschaving en zou hij meenen dat, indien er zóó veel kracht had gelegen in dien germaanschen godsdienst, het

Christendom zou hebben kunnen zegevieren?

We kunnen hier op deze quaestie niet verder ingaan. Laat ons nog even vermelden, dat een »Naamlijst» het werk besluit, zoodat het nu ook als mythologisch woordenboek is te gebruiken.

* * *

Vrije Kunst, eerste deel. Poëzie, proza, beeldende kunst, muziek, kritiek, filosofie van leden der Vereeniging *Vrije Kunst*. Rotterdamsche Uitgeversmaatschappij 1897.

Wij ontvangen dit prachtig gedrukte boekdeel wat laat om er nog uitvoerig over te spreken. Het is bij het publiek voldoende bekend. Men kan tegen deze uitgave aanvoeren, dat er geen plaat en geen litteraire bijdrage in staat, die ook niet in een onzer tijdschriften zou kunnen zijn opgenomen. Maar, we nemen 't gaarne voor wat het is. Dat jonge mannen van talent zich vereenigen om geregeld bijeen te komen, ten einde te spreken over kunst, elkander wat te laten zien en hooren en samen eens wat uit te geven — wie kan daartegen pruttelen? Dat bindt: zoo'n gezamenlijke uitgave — ten minste, als er geen ruzie uit voortkomt.

Wij, publiek, kregen er vooreerst goede verzen door. Ik noem alleen die van Conrad Verhaeren, die uitmunten. We kregen een zeer flink stuk proza door A. van Veen. De novelle *Ontwijding* is misschien wat lang voor hetgeen er in staat, doch zij getuigt van talent. Ook anderen gaven goed werk; weër anderen wat minder; maar allen zijn volkomen waard, dat men kennis neme van hun streven en hen in 't oog houde voor het vervolg.

Indien *Vrije Kunst* dáárom de wereld is ingezonden, dan hebben de medewerkers hun doel bereikt.

F. L.